

Sygn. akt II AKa 230/23

Sygn. akt II AKa 230/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

5 września 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Piotr Schab

Sędziowie SA Dariusz Drajewicz (spr.)

SO (del.) Piotr Bojarczuk

Protokolant: Wiktoria Siporska

przy udziale oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego:

Instytut Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk

po rozpoznaniu na rozprawie 23 i 30 sierpnia 2023 r.

sprawy

K. K. (1),

syna W. i B.,

ur. (...) w W.,

oskarżonego o przestępstwa z art. 296 § 1 i 2 k.k. w zb. z art. 296 § 1a i 2 k.k. w zb. z art. 303 § 1 i 2 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 303 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez

oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 15 września 2022 r. sygn. akt VIII K 122/19

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciąża oskarżyciela posiłkowego subsydiarnego Instytut (...) Polskiej Akademii Nauk.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE	

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 230/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
CZEŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15 września 2022 r., VIII K 122/19

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

Granice zaskarżenia

Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w części

w całości

#

co do winy

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów	

Wnioski

#	Uchylenie	#	Zmiana

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

Ustalenie faktów

Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.		Nie dotyczy		
Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.		Nie dotyczy		

Ocena dowodów

Dowody będące podstawą ustalenia faktów

Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	Nie dotyczy	

<i>Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</i>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
	Nie dotyczy	

<i>STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</i>		
Lp.	Zarzut	
3.	Skarżący zarzucił: w zakresie zarzutu I z aktu oskarżenia: 1) naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez: - uznanie za wiarygodne wyjaśnień oskarżonego, co do przyczyn niewykonania umów z A. i B. tj. odmowy udostępnienia wyników własnych prac przez osoby biorące udział w tych projektach – z powodu niewypłacania przez (...) wynagrodzeń za wcześniej wykonane prace, podczas gdy z okoliczności ujawnionych w trakcie rozprawy wynika, że to działania samego oskarżonego doprowadziły	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

do niewykonania tych umów, a w postępowaniu nie zostało wykazane, aby jakiegokolwiek wyniki w ogóle powstały,

- uznanie za wiarygodne zeznań świadków B. D., P. Z., A. R., L. C., a także dokumentów przedstawionych przez M. K. w zakresie w jakim dotyczą prac wykonywanych w ramach wskazanych w zarzucie pierwszym aktu oskarżenia umów, podczas gdy dokumenty przesłane przez M. K. nie zostały wcześniej przedstawione oskarżycielowi ani prokuraturze, mimo wzywania oskarżonego i świadków do ich przedstawienia, brak jest potwierdzenia z jakiego okresu pochodzą, a poza tym przed wszczęciem postępowania przed sądem żaden ze świadków, ani sam oskarżony nie potrafili wskazać osób wykonujących te umowy, ani nie przedstawili dokumentów potwierdzających lub uprawdopodobniające to wykonanie

- a w konsekwencji uznanie, że doszło do powstania wyników prac w ramach wykonania w/w umów,

- uznanie, że prowadzenie prac nad projektami realizowanymi w Centrum Zastosowań Matematyki i Inżynierii Systemów Instytutu Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk (dalej: Centrum) w modelu iteracyjnym uniemożliwiało wyodrębnienie fragmentów dzieła wykonanych przez każdego z członków zespołu projektowego, co stoi w sprzeczności z dokonanymi przez Sąd jednocześnie ustaleniami, zgodnie z którymi część świadków miała odmawiać przekazania wyników swoich prac, a zatem potwierdziła, że wyniki takie dało się przekazać, a co za tym idzie przypisać do danej osoby, (1.1.1.17 uzasadnienia)

- dowolne ustalenie, że pomysł wprowadzenie zadatków do wymienionych w pkt. I aktu oskarżenia umów pochodził od prezesów spółek A. i B. i uznanie w tym zakresie za wiarygodnych zeznań L. R., podczas gdy A. C. na rozprawie 5 marca 2021 zeznał, iż nie pamięta kto wystąpił z inicjatywą wprowadzenia instytucji zadatku, a wprowadzenie go było poprzedzone informacją od oskarżonego, że oskarżycielowi zależy na tym, żeby większość wynagrodzenia była płatna z góry, co nie zostało nawet uprawdopodobnione w trakcie postępowania, a Po drugie, w postępowaniu nie zostało przedstawione przez świadków lub oskarżonego uzasadnienie wprowadzenia zadatków,

- dowolne ustalenie, że B. D. (2) i P. S. (1) odmówili przekazania wyników swoich prac w projektach dla A. i B., a A. R. (2) nie wiedział czy odmawiał, podczas gdy na rozprawie 22 lutego 2022 r. B. D. wskazała, że nie pamięta, aby w którymkolwiek z projektów odmówiła przekazania wyników swoich prac, P. S. podczas zeznań na rozprawie 22 października 2022 r. nie odnosił się do tej kwestii i nie przypominał sobie udziału w którymkolwiek z tych projektów, a A. R. na rozprawie 11 października 2021 w zaprzeczył, aby odmawiał przekazania wyników swoich prac,

- dowolne ustalenie, że oskarżony nie nadużył swoich uprawnień poprzez dokonywanie z kontrahentami umów wskazanych w akcie oskarżenia ustaleń w zakresie terminów realizacji umów, z uwagi na to, że w tych umowach figurował on jako osoba do kontaktu, podczas gdy po pierwsze, zgodnie z treścią tych umów, wszelkie ich zmiany (w

tym w zakresie terminów) wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności, a oskarżony nie był uprawniony do ich podpisywania, a po drugie w umowie z A. z dn. 4 grudnia 2015 r. jako osoba do kontaktu wskazany został P. O. a nie oskarżony,

- dowolne ustalenie, że nie został wykazany zarzut niedopełnienia przez oskarżonego obowiązków doprowadzenia do realizacji umów, nieinformowania dyrekcji IBS PAN o silanie realizacji umów, osobach je realizujących, przyczynie opóźnień, nieprzekazania dokumentacji związanej z przebiegiem ich wykonania, podczas gdy do takich działań oskarżony był zobowiązany w związku z faktycznie wykonywanym na rzecz oskarżyciela zleceniem na zasadach ogólnych wynikających z kodeksu cywilnego i braku jakichkolwiek zapisów w umowach wiążących oskarżonego z oskarżycielem, które taki obowiązek by wyłączały,

- uznanie, że zarzut działań oskarżonego, opisanych w pkt. I aktu oskarżenia oparty jest jedynie na przypuszczeniach, mimo że w postępowaniu zostało wykazane m.in, że:

- to z inicjatywy oskarżonego w umowach opisanych w zarzucie I aktu oskarżenia wprowadzono instytucje zadatku, a ani oskarżony, ani przedstawiciele zamawiających firm nie uzasadnili dlaczego taka instytucja została wprowadzona,

- przedstawiciele zamawiających firm dokonywali zmian w zawartych umowach w zakresie terminów realizacji, wyceny prac, możliwości odstąpienia bezpośrednio z oskarżonym I w formie ustnej, pomimo zastrzeżenia

rygoru pisemnego wszelkich zmian w umowach,

- oskarżony mimo wezwań oskarżyciela nie poinformował o konkretnych ustaleniach dotyczących zmian w umowach zawartych z zamawiającymi, a także nie udzielił oskarżycielowi informacji na temat stanu realizacji umów z zamawiającymi, osób uczestniczących w projektach i nie przedstawił dokumentacji z tym związanej, co uniemożliwiło oskarżycielowi odniesienie się do zarzutów zamawiających zawartych w oświadczeniach o odstąpieniu od umów,

- przedstawiciele zamawiających nie kontaktowali się z osobami decyzyjnymi w IBS PAN przed odstąpieniem od umów, a wręcz unikali takiego kontaktu, polegając w tym zakresie jedynie na informacjach od oskarżonego,

- o ile prace nad projektami wynikającymi z umów z A. i B. w ogóle się rozpoczęły (co nie zostało w postępowaniu wykazane) to oskarżony nie tylko nie podjął starań w celu realizacji umów, co nakłonił wykonawców do wstrzymania prac, a nawet (o ile takie wyniki powstały) odmowy ich przekazania,

- oskarżony szantażował oskarżyciela niewykonaniem umów z A. i B., jeżeli nie zostaną zawarte umowy przedstawione do podpisania, a dotyczące zakończonych już wiele miesięcy wcześniej projektów,

- oskarżony wynajął osobom, którym rzekomo oskarżyciel zalegał z wynagrodzeniem za zakończone prace wykonywane w ramach Centrum pełnomocnika profesjonalnego i polecił im, żeby

nie odpowiadali na jakiegokolwiek wezwania oskarżyciela do udzielenia informacji, przekazania dokumentów, związanych ze współpracą w Centrum,

- doszło do wejścia przez współpracowników Centrum w spór prawny z oskarżycielem z powodu rzekomych zaległości z zapłatą wynagrodzenia, mimo że poprzednio (tj. przed wiosną 2016 r.) żaden z wykonawców prac nie zgłaszał roszczeń związanych z zaległościami w zapłacie wynagrodzenia, mimo że oskarżony lub jego zastępca K. P. przedstawiali dyrekcji IBS PAN umowy do podpisania i rachunki do opłacenia wiele miesięcy po wykonaniu prac,

- oskarżony jeszcze przed zawarciem umów z A. B. znał się dobrze z przedstawicielami tych firm, a na stronie www firmy (...) widniał jako jej oficjalny współpracownik,

- naruszenie art. 361 § 1 k.p.k. i art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. — poprzez odmowę odczytania zeznań M. G. (1) z postępowania przygotowawczego i uznanie za wiarygodne jego zeznań w zakresie w jakim wypowiedział się o odmowie udostępnienia wyników swoich prac, w tym że odmowa nie była konsultowana z oskarżonym, podczas gdy Po pierwsze, zeznania w postępowaniu przygotowawczym i na rozprawie głównej są ze sobą sprzeczne, a poza tym stoją w sprzeczności z innymi dowodami w sprawie,

- naruszenie art. 171 § 6 k.p.k. — poprzez uchylenie pytań pełnomocnika oskarżyciela do świadków, w tym do L. C., P. S., P. H., mimo iż dążyły one do ustalenia

faktów istotnych dla ustalenia stanu faktycznego w sprawie,

- naruszenie art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k. — poprzez oddalenie wniosków dowodowych pełnomocnika oskarżyciela o dopuszczenie dowodu z uzupełniających zeznań świadka M. K. oraz o zobowiązanie go do przedstawienia dodatkowej dokumentacji, mimo iż we wniosku została zawarta teza dowodowa, a konieczność dopuszczenia tych dowodów była uzasadniona przedłożeniem przez świadka, Po złożonych zeznaniach, dodatkowych dokumentów, na których następnie Sąd oparł się w uzasadnieniu wyroku,

- naruszenie art. 424 § 1 pkt. 1 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. — poprzez dowolne ustalenie wysokości szkody oskarżyciela wynikłej z podpisania i niezrealizowania umów z firmami (...) na kwotę 135.390 złotych, bez wyjaśnienia dlaczego Sąd odmówił uznania za szkodę kwoty 434.350 złotych, podczas gdy zadatki, które zostały wpłacone przez zamawiających zostały przed zgłoszeniem przez nich roszczeń wydane na wniosek oskarżonego na wynagrodzenia osób współpracujących w projektach w ramach Centrum;

w zakresie zarzutu II z aktu oskarżenia naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez:

- dokonanie dowolnego ustalenia, że J. S. brała udział w pracach nad projektem (...) podczas gdy z umowy na wykonanie prac wynika, że brała ona udział w pracach badawczych w ramach projektu, a zeznając na rozprawie 29 września 2021 r. wyraźnie temu zaprzeczyła,

- ustalenie, że K. P. brała udział w projekcie A., a L. C. (2) i W. K. w projekcie F., z pominięciem faktu, iż nie byli oni autorami raportów z wykonania tych projektów, a zgodnie z zawartymi z nimi umowami, otrzymali oni wynagrodzenie właśnie za stworzenie raportu,

- uznanie, że P. S. (1) opisał zagadnienia, nad którymi miał pracować w projektach P., B. i (...), podczas gdy świadek jedynie bardzo ogólnie opisywał swoją pracę, nie potrafiąc opisać konkretnie na czym ona polegała i jaki był wkład świadka w wykonanie projektów,

- uznanie za wiarygodne zeznań świadków w zakresie w jakim potwierdzili oni swój udział w pracach nad projektami realizowanymi w ramach Centrum, podczas gdy ani oni ani oskarżony nie potrafili przedstawić jakichkolwiek dokumentów/maili świadczących o ich udziale w projektach i charakterze tego udziału, a po drugie świadkowie mieli interes w potwierdzeniu swojego udziału w pracach, gdyż w wypadku potwierdzenia, iż nie wykonywali prac wskazanych w przedstawionych oskarżycielowi do podpisania umowach, prowadzić mogłoby to do żądania przez oskarżyciela zwrotu nienależnie wypłaconego wynagrodzenia, a w przypadku osób, które wystąpiły z żądaniem zapłaty przeciwko oskarżycielowi do sądu — oddaleniem pozwów,

- uznanie, że oskarżyciel nie wykazał, aby znajdujące się w aktach postępowania, a uzyskane z zasobów pamięci urzędów drukujących znajdujących się w punkcie poligraficznym oskarżyciela

	raporty z wykonania prac w ramach Centrum, są wersjami ostatecznymi, a jednocześnie pominięcie następujących okoliczności: - raporty te zostały przekazane pełnomocnikowi oskarżyciela przez pełnomocnika oskarżonego, co zostało opisane w złożonym w postępowaniu przygotowawczym wniosku dowodowym oskarżyciela z dn. 18 stycznia 2017 r. - dokumenty elektroniczne przedstawiające te raporty zawierają daty zgodne z terminem zakończenia danego projektu/przekazania wyników kontrahentowi, - w wypadku, kiedy udało się następnie pozyskać od kontrahentów raporty odpowiadające tym dokumentom, a które to raporty stanowiły podstawa do zapłaty przez kontrahenta wynagrodzenia, to dokumenty te były identyczne z pozyskanymi raportami.	
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Nie można stwierdzić uchybienia art. 7 k.p.k., do którego odwołuje się apelujący. Zarzut naruszenia art. 7 k.p.k. wymaga wykazania wad w ocenie konkretnych dowodów dokonanych przez sąd orzekający, prowadzących do wniosku, że ocena ta przekroczyła granice swobodnej oceny, przy czym konieczne jest wykazanie konkretnych błędów w sposobie dochodzenia do określonych ocen, przemawiających w zasadniczy sposób przeciwko dokonaniem rozstrzygnięciu (wyr. SN z 21.03.2018 r., SNO 7/18,		

LEX nr 2531297). Takich błędów, które dyskwalifikowałyby treść zaskarżonego orzeczenia, apelujący nie wykazał, odwołując się do polemicznych tez, z których nie wynika, na jakiej podstawie sąd odwoławczy ma obowiązek uznać, że ta ocena była nie swobodnie lecz dowolna. Rzecz, nie w tym, w jaki sposób sąd a quo miał wykazać, że wyjaśnienia oskarżonego i świadków te wyjaśnienia potwierdzających są wiarygodne, a w tym, że to na oskarżycielu – stosownie do jego interesu procesowego – spoczywał obowiązek wykazania, iż wyjaśnienia oskarżonego są niewiarygodne. A zatem wewnętrznie niespójne i niekonsekwentne oraz prowadzą do stwierdzenia, że konieczne było i jest wydanie wyroku skazującego. Obowiązku tego oskarżyciel, a zarazem apelujący nie wypełnił skutecznie.

W realiach rozpoznawanej sprawy poza zaprezentowaniem swojej własnej, odmiennej od Sądu Okręgowego, oceny dowodów, skarżący nie wykazał, aby ten sąd przekroczył wytyczone w art. 7 k.p.k. granice sędziowskiej swobody ocen i wkroczył w sferę ich dowolności.

Analiza akt sprawy potwierdza bowiem słuszność stanowiska przyjętego przez sąd a quo. Sąd meriti na tyle wyczerpująco omówił kwestię wiarygodności wskazanych w zarzucie dowodów, że in praxi nie ma potrzeby uzupełniania tego rozumowania. Sąd a quo badając depozycje oskarżonego oraz świadków rozważył wszystkie okoliczności przemawiające za wiarygodnością poszczególnych depozycji zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, co wyczerpująco i logicznie

uargumentował w uzasadnieniu wyroku, w sposób znajdujący poparcie w treści zaleceń wynikających z orzecznictwa (np.: post. SN z 12.07.2006 r., II KK 12/06, LEX nr 193084; wyr. SN z 9.01.2004 r., sygn. WK 26/03, OSNwSK 2004, nr 1, poz. 53).

Przywołać należy, trafną tezę sądu a quo odnośnie do zarzutu 1 aktu oskarżenia, w której sąd ten stwierdza, że „tok rozumowania oskarżenia opiera się o tłumaczenie poszczególnych zdarzeń i zachowań oskarżonego według klucza jego złej woli — za podstawę przyjmując efekt w postaci straty finansowej po stronie Instytutu Badań Systemowych PAN. To są jedynie przypuszczenia”. Same przypuszczenia nie mogą stanowić podstawy wyroku skazującego. Co więcej, przypuszczenia takie cechują wnioski wypływające z dowodów, na które zwraca uwagę sąd I instancji. Jak zauważa ten sąd, a czego nie obala skutecznie oskarżyciel, „zeznania oskarżyciela — Dyrektora IBS PAN oraz innych członków Dyrekcji Instytutu wskazują ich przypuszczenia, wynikające z przebiegu zdarzeń i ich oceny, brak jest natomiast dowodów wskazujących na przestępne działania i winę K. K. (1). Stanowisko S. Z. oparte jest o okoliczność, że żaden ze współpracowników (...) wzywanych przez Dyrekcję IBS do udzielenia informacji o projektach, w które byli zaangażowani, nie wskazał, że pracował przy którymkolwiek z tych projektów, jednak z zeznań większości z tych osób wynika, że — być może pod wpływem dr. K. — nie udzielili Instytutowi żadnej odpowiedzi, gdyż, jak twierdzili, byli już wtedy w sporze prawnym z IBS i mieli pełnomocnika. z którym

należało się kontaktować (np. P. S. (4), K. P., M. G. (1), A. B., M. K. (2))”.

W zakresie czynu przedstawionego w zarzucie 2, przywołać wypada, stwierdzenie sądu I instancji, którego apelujący także nie wzruszył, że „przesłuchani na rozprawie świadkowie zeznali, że brali udział w pracach nad projektami, co do których oskarżony miał przedstawić Dyrektorowi IBS rachunki, zawierające stwierdzające nieprawdę pokwitowanie odbioru prac tych osób. Wskazać należy, że świadkowie – osoby, które wykonywały prace na rzecz IBS w ramach Centrum – podkreślali, że wykazanie ich na listach autorów projektów nie było dla nich istotne, ponieważ – ze względu na przekazywanie praw autorskich nabywcom projektów oraz iteracyjny charakter prac – nie mogli udziału w tych badaniach przedstawiać jako swojego dorobku naukowego. Podczas zapoznawania się z raportami końcowymi, nie byli szczególnie zainteresowani listą autorów, gdyż mieli wcześniej zawarte z Kierownikiem Centrum ustne umowy o wynagrodzenie. Takie twierdzenia można kwestionować jedynie opierając się o doświadczenie życiowe, co wydaje się zbyt wątplą argumentacją, zwłaszcza w kontekście wieloletniej praktyki stosowanej w zakresie zawierania umów z wykonawcami prac w Instytucie (...)”.

Niepewność, czy przypuszczenia nie mogą stanowić podstawy wyroku skazującego, w szczególności w sprawie o czyny, które oskarżyciel kwalifikuje m.in. z art. 286 § 1 k.k., które można być popełnione jedynie z zamiarem bezpośrednim, a którego wykazanie spoczywa na oskarżycielu

(np. post. SN z 4.01.2011 r., III KK 181/10, Legalis; wyr. SN z 14.01.2004 r., IV KK 192/03, Legalis).

Chybiony jest także zarzut naruszenia art. 410 k.p.k. Normy zawartej w tym przepisie nie można rozumieć w ten sposób, że każdy z przeprowadzonych na rozprawie głównej dowodów ma stanowić podstawę ustaleń faktycznych. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, sąd przystępując do narady nad rozstrzygnięciem winien dostrzegać i uwzględniać wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia dowody i wynikające z nich okoliczności faktyczne. Ów obowiązek dostrzegania wszystkich dowodów i okoliczności nie może zostać prawidłowo zrealizowany wówczas, gdy każda z okoliczności wynikających z przeprowadzonego przewodu sądowego widziana jest osobno, w sposób wyizolowany i oderwany od wszystkich okoliczności pozostałych. Atomizowanie dowodów i okoliczności, czego właściwie domaga się apelujący, wyklucza możliwość dokonania ich oceny w sposób zgodny z zasadami prawidłowego rozumowania, jak tego wymaga art. 7 k.p.k. Izolacja od siebie poszczególnych dowodów i wynikających z nich faktów powoduje, że będące przedmiotem osądu zdarzenie faktyczne przestaje być spójnym ciągiem następujących po sobie i wzajemnie powiązanych elementów faktycznych, a prawidłowa ocena zachowania oskarżonego pod kątem naruszenia konkretnego przepisu prawa karnego materialnego nie jest wówczas możliwa (np. wyr. SA w Warszawie z 6.11.2017 r., II AKa 255/17, Legalis). Dopiero całościowe postrzeganie działań –

które przedstawił w uzasadnieniu sądu a quo – pozwala na prawidłową prawnokarną ocenę zachowania oskarżonego.

Reasumując, skoro sąd, jako organ postępowania, ma ukształtować swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów (art. 7 k.p.k. in principio), to przedmiot oceny sądu musi stanowić suma tych dowodów. A zatem nie jest dopuszczalna selektywna ocena materiału dowodowego, czego domaga się apelujący.

Sąd a quo dokonał oceny, zachowując reguły wynikające z art. 7 oraz art. 410 k.p.k. i wskazując na swe wątpliwości odnośnie do sprawstwa i winy oskarżonego. Apelujący zaś przedstawił nawet nie ocenę dowodów, tylko niepewną propozycję tej oceny i to dokonaną selektywnie, fragmentarycznie, a także powierzchownie, przy posłużeniu się w tym zakresie licznymi uproszczeniami oraz w oderwaniu od całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z jednoczesnym niewyjaśnieniem wszystkich istotnych okoliczności sprawy, której to ocenie towarzyszy wadliwe rozumienie art. 410 k.p.k.

Chybione są inne zarzuty.

Zarzut naruszenia art. 424 k.p.k. jest także nietrafny. Obraza tego przepisu nigdy nie stanowi naruszenia prawa procesowego mającego wpływ na treść orzeczenia, bowiem do sporządzenia uzasadnienia dochodzi po wydaniu wyroku. Sporządzenie uzasadnienia wyroku jest czynnością wtórną wobec samego orzekania, a zatem sposób rozstrzygnięcia sprawy nie zależy od tego, czy treść pisemnego

uzasadnienia wyroku odpowiada wymogom art. 424 k.p.k., czy też nie (np. wyroki: SA w Łodzi z 5.02.2015 r., II AKa 85/14, Legalis; SA w Warszawie z 23.12.2014 r., II AKa 436/14, Legalis). Wobec powyższego prowadzenie dalszych rozważań w tym przedmiocie pozostaje bez znaczenia. Wynika to także z treści art. 455a k.p.k., który wyklucza wydanie orzeczenia kasatoryjnego z powodu wad uzasadnienia. Zarzut skarżącego naruszenia art. 424 k.p.k. jest w sposób oczywisty bezzasadny.

Nie wykazał apelujący naruszenia prawa procesowego mającego wpływ na treść orzeczenia, powołując się na obrazę: art. 361 § 1 k.p.k., którą upatruje w odmowie odczytania zeznań M. G. z postępowania przygotowawczego, art. 171 § 6 k.p.k., poprzez uchylenie pytań pełnomocnika oskarżyciela do świadków oraz art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k., poprzez oddalenie wniosków dowodowych o dopuszczenie dowodu z uzupełniających zeznań świadka M. K.. Tylko taka obraza przepisów ma znaczenie, co wymaga po stronie apelującego wykazania w środku odwoławczym, jeżeli obraza przepisów postępowania mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia, w myśl art. 438 pkt 2 k.p.k. Zależy to od stanu konkretnej sprawy. W przedmiotowej sprawie, powołane przez apelującego sugestie odnośnie do uchybień procesowych w istocie są irrelewantne i nie mogły mieć wpływu na treść zaskarżonego orzeczenia.

Końcowo, wypada wskazać i co wydaje się najistotniejszą kwestią natury modelowej obecnego systemu odwoławczego, a jednocześnie stanowi wyjaśnienie niepowodzenia apelacji. To, że

strona nie akceptuje oceny zebranego materiału dowodowego i poczynionych w wyniku tej oceny ustaleń faktycznych a w śródku odwoławczym prezentuje własne oceny i krytykę ocen dokonanych przez sąd pierwszej instancji, nie upoważnia do automatycznego uznania, że zaskarżone orzeczenie jest wadliwe. Nie znajduje ani normatywnego, ani aksjologicznego uzasadnienia oczekiwaniu, że sąd będzie czuwał nad interesami stron i wspomagał ich w postępowaniu odwoławczym. Zaskarżenie orzeczenia stanowi uprawnienie, a nie obowiązek strony (*qui non appellat, approbare videtur sententiam*) i to na niej spoczywa powinność dbałości o swe interesy (*zasada vigilantibus iura*), a zatem wykazania w apelacji dowodów prowadzących jednoznacznie do stwierdzenia sprawstwa i winy oskarżonego w zakresie zarzucanych mu przestępstw, a nie jedynie, jak czyni to apelujący, wskazania na swe wątpliwości, co do oceny dowodów, jakie przeprowadził sąd I instancji. Sąd w tym zakresie nie może z urzędu świadczyć stronie, zwłaszcza oskarżycielowi żadnej pomocy i niejako jego apelację argumentacyjnie uzupełniać, gdyż stanowić to będzie wyraz zainteresowania sądu korzystnym dla oskarżyciela wynikiem sprawy, a tym samym godzić w bezstronność sądu, naruszając standard uczciwego procesu (por. D. Drajewicz, *Kontradyktoryjność procesu karnego w świetle projektowanych zmian kodyfikacyjnych*, *Monitor Prawniczy* 2012, nr 18, s. 976 i powołana tam literatura i orzecznictwo).

Podnieść należy, że każdy oskarżyciel w apelacji,

kwestionującej wyrok sądu pierwszej instancji, powinien przedstawić wszelkie dowody, z których wynika sprawstwo i wina oskarżonego oraz przekonać do takiej oceny sąd ad quem. Godzi w zasadę samodzielności i podmiotowość oskarżyciela posiłkowego reprezentowanego przez podmiot kwalifikowany i z tym łączącej się odpowiedzialności za własne postępowanie, oczekiwanie, że sąd apelacyjny na podstawie samego środka odwoławczego, w którym oskarżyciel przekazuje swe wątpliwości odnośnie do prawidłowości wyroku pierwszej instancji, będzie go wyręczał w poszukiwaniu dowodów oraz odpowiedniej podpory argumentacyjnej w ich ocenie, a zatem dokonywał czynności w celu wsparcia interesów procesowych oskarżyciela.

Jednocześnie zwrócić uwagę apelującemu należy, że **w obowiązującym modelu postępowania apelacyjnego jest niedopuszczalne uchylene orzeczenia sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania tylko w celu dokonania ponownej analizy sprawy.**

Konieczność ponownej oceny przeprowadzonych dowodów nie stanowi obecnie samodzielnej podstawy wydania wyroku kasatoryjnego. Nie mieści się bowiem w kręgu podstaw tego rodzaju wyroku (por. wyr. SN z 9.12.2016 r., IV KS 5/16, Legalis). Wydanie takiego orzeczenia z powodu odmiennej oceny materiału dowodowego jest jedynie wówczas możliwe, gdy ocena dowodów przeprowadzona przez

sąd odwoławczy doprowadza do takiego wniosku, że w świetle całokształtu materiału dowodowego uniewinnienie oskarżonego przez sąd pierwszej instancji było niezasadne, a ze względu na zakaz orzekania na niekorzyść, sąd odwoławczy musi uchylić wyrok sądu pierwszej instancji i przekazać sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania (por. wyr. SN z 16.07.2019 r., V KS 19/19, Legalis).

Zadaniem apelującego było nie tylko obalenie tej oceny, którą przedstawił sąd pierwszej instancji, ale – zważywszy na wskazywane na wstępie regulacje prawne odnośnie do wydania wyroku kasatoryjnego – przedstawienie niebudzących wątpliwości dowodów, które do takich wniosków prowadzą także w zakresie oceny prawnej zachowania oskarżonego, a zatem wykazanie także wypełnienia przesłanek strony podmiotowej zarzucanych mu przestępstw.

Tym wszystkim obowiązkom skarżący nie podołał.

Wniosek

Wniosek o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Z uwagi na niezasadność zarzutu apelacyjnego nie jest zasadny wniosek apelacji.	

OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	PODLEGAJĄCE
4.1.	Nie dotyczy
Zwiąże o powodach uwzględnienia okoliczności	
Nie dotyczy	
ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Utrzymanie w mocy całości zaskarżonego wyroku.	
Zwiąże o powodach utrzymania w mocy	
Powody opisane w pkt. 3 niniejszego uzasadnienia.	
Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Nie dotyczy	
Zwiąże o powodach zmiany	
Nie dotyczy	

Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	

Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
5.3.1.1.1.	Nie dotyczy	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
Nie dotyczy		
5.3.1.4.1.	Nie dotyczy	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Nie dotyczy		
Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
	Nie dotyczy	
Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
II	Na podstawie art. 636 § 1 i 3 w zw. z art. 640 § 1 k.p.k. kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciążono oskarżyciela posiłkowego.

PODPIS
Piotr Schab Dariusz Drajewicz (spr.) Piotr Bojarczuk

Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	oskarżyciel posiłkowy		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	całość wyroku		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność	

	kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	Uchylenie	# zmiana